

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

II. Quænam sub Primo, & Secundo Præcepto Decalogi contineantur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

Dei, qui habet supremum in res nostras, vitamque dominium. Resp. hoc parum urgere: nam dispensatio tunc accidit, quando ab habente legitimam facultatem fit relaxatio Juris communis. Atqui talis relaxatio Juris communis fit in casibus positis: quia accedente mandato Dei poterat Abraham licite velle occidere Isaac innocentem, quod alioquin non potuisset: & similiter ex concessione Divina licite potuerunt Judaei auferre bona Aegyptiorum (non obitante, quod furtum proprie non admitterent) quae alioquin sine peccato auferre non potuissent; ergo tunc facta est vera dispensatio. Et certe, si hic nulla interveniret dispensatio proprie dicta, sed sola mutatio materiae Praecepti, sequitur, nullam omnino dari proprie dispensationem, sed omnes prorsus dispensationes esse meram legis cessationem, ortam ex mutatione materiae, & circumstantiarum: nam superveniente dispensationis legitimae circumstantia, cessat semper ac ubique obligatio legis respectu dispensati.

Ostendendo, ibi intervenisse veram dispensationem.

Q U A E S T I O II.

Quanam sub Primo, & Secundo Praecepto Decalogi contineantur?

17. **A**dvertendum, quod non desint SS. Patres, qui distinguendo Praecepta Decalogi inter se, ponunt quatuor Praecepta pertinentia ad Deum, & sex pertinentia ad Proximum; qui proinde Praeceptum de *Non concupisces* &c. ad unicum revocant, primum autem, vel secundum Praeceptum dividunt in duo: prout faciunt S. Esichius, & S. Hieronymus, atque Origenes, relati à D. Thoma 1. 2. q. 100. art. 4.

Divisio Praeceptorum Decalogi juxta quosdam.

18. Communior tamen, & magis recepta est divisio Praeceptorum Decalogi, quam ponit D. Augustinus *Quaest. 71. in Exordium*, ut sint tria Praecepta primae Tabulae pertinentia ad Deum, & septem Praecepta secundae Tabulae pertinentia ad Proximum. Ratio hujus communis divisionis est: quia ea, quae ad Deum pertinent, convenienter ad tria Praecepta reducuntur. Deinde, cum concupiscentia uxoris Proximi spectet ad concupiscentiam carnis, & concupiscentia bonorum temporalium Proximi pertineat ad concupiscentiam oculorum; recte D. Augustinus duo de his Praecepta distinxit, juxta illam generalem divisionem peccatorum 1. Joan. 2. assignatam, ibi: *Omne, quod est in mundo,*

Communior eorum divisio, hujusque ratio.

532 *Tract. IX. De Præceptis Decalogi, & Restitutione. Distinct. 1.*
mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vite. Hâc igitur præceptorum Decalogi divisione recentâ, quam posuit D. Augustinus, sic

Præceptum
primum
Decalogi,
quale?

19. CONCL. I. Primum Præceptum Decalogi ita sonat: *Ego sum Dominus Deus tuus, &c. Non habebis deos alienos coram me*: uti legitur *Exodi, cap. 20.* Et hoc Præceptum partim est affirmativum, partim negativum: ex una enim parte aliquid præcipit, & ex altera aliquid prohibet, prout observat Catechismus Romanus *part. 3. cap. 2.* Estque sensus Præcepti: *Me verum Deum coles, & dijs alienis cultum non adhibebis.*

Et quæ præ-
cipiat, ac
prohibeat?

20. Et quidem, quatenus hoc Præceptum est affirmativum, seu quatenus quidpiam agendum præcipit, versatur illud circa actus virtutis Religionis; mandatque, uni Deo verum cultum, venerationemque debitam esse exhibendam; atque insuper ad hoc Præceptum revocantur, quæcunque pertinent ad tres Virtutes Theologicas, Fidem, Spem, & Charitatem, utpote quibus immèdiatè attingimus Deum, tanquam objectum, atque ultimum Finem nostrum. Quatenus verò præceptum illud est negativum, prohibetur per illud non solum Idololatria, atque omnis superstitio, sed etiam Infidelitas, Desperatio, atque Odium Dei, omnèque aliud hujusmodi peccatum.

De his re-
missivè.

(b) *Tract.*
4. & 5. per
totum.

21. Quia igitur de Religione, ejusque diversis actibus, atque oppositis vitijs, nec non & de Fide, Spe, & Charitate, in proprijs Tractatibus, jam actum est (b) alia circa primum Præceptum Decalogi hoc loco dicenda non supersunt: unde ad ad secundum pergendo, sic

Præceptum
secundum
Decalogi,
quod, &
quale?

22. CONCL. II. Secundum Præceptum Decalogi *cap. 20. Exodi* his verbis exprimitur: *Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum.* Et similiter hoc præceptum, etsi verbis negativis comprehendatur, partim est affirmativum, partim negativum: nam dum prohibet assumere Nomen Domini in vanum, vel falsò jurando, vel aliter Sacrosanctum Dei Nomen vanè atque irreverenter usurpando, polluendo, aut contemnendo; simul præcipit, debitam Divino Nomini reverentiam, atque honorem exhibendum esse.

Quænam
eodem pro-
hibeantur,
& præcipi-
antur?

23. Itaque inprimis hoc secundo Præcepto Decalogi prohibetur, ne Divinissimum Nomen quoquo modo vanè seu irreverenter assumatur, aut falsò jurando, aut Nomen Dei in levissimis rebus temerè ad testimonium adducendo, aut hoc Sanctissimum Nomen blasphemando, maledicendo, sive convitijs in-

infectando, aut etiam Vota male reddendo, & hujusmodi. Deinde praecipitur debitus honor Divino Nomini impendendus, ac reverentialis ejusdem invocatio; simulque, ut in Nomine isto juremus in veritate, justitia, & judicio, juxta illud Jeremiae 4. *Jurabis, Vivit Dominus, in veritate, & in judicio, & in justitia.* Quibus adde- re oportet nuncupationem Votorum, & debitam eorum praestationem, prout Psalmista ait Psal. 75. *Vovete, & reddite Domino Deo vestro.*

24. Ceterum, quia tum de Juramento, ejusque conditionibus, atque opposito vitio Perjurij, tum de Voto, ejusque obligatione, atque cessatione, abunde jam superius (d) dictum est; reliqua vero, reverentialem Divini Nominis assumptionem concernentia, comprehendantur in Tractatu de Religione (d) non oportet eadem hoc loco repetere.

De his re-
missivè.
(c) Tract.
6. Dist. 2.
& 3.
per totum.
(d) Nem-
pe Tract. 5.
per totum
& Tract. 6.
Dist. 1.

QUAESTIO III.

De Tertio Praecepto Decalogi, ejusque obligatione.

25. **T**ertium Decalogi Praeceptum his verbis expressum habetur Exodi cap. 20. *Memento, ut diem Sabbati sanctifices.* Et quidem istud ordine pulcherrimo subjungitur duobus primis: nam quia ex Lege Naturae debemus Deo Fidelitatem, Reverentiam, & Famulatum, ipsumque tum corde, tum ore, tum opere honorare; hinc in primo Decalogi Praecepto instrui- mur quoad interiorum cultum, Fidelitatemque Deo exhibendam, quae consistit in agnitione, cultuque unius veri Dei, & falsorum deorum reprobatione: in secundo docemur, Reverentiam Deo, ac Divino Nomini impertiri, ejusque Nomen verbis pravis in vanum non usurpare: & nunc in tertio Praecepto instrui- mur debitum Deo Famulatum in gratiarum actionem, pro perceptis beneficijs Creationis, Redemptionis, aliisque innume- ris, devotè praestare; quod fit diem Sabbati sanctificando, modo explicando. Hinc sit

Praeceptum
tertium
Decalogi,
quale?
Et ratio or-
dinis.

26. **CONCL. I.** Tertium istud Praeceptum partim est morale, & partim caeremoniale. Ita communis, estque breviter jam dictum superius *num. 5.* Et quidem hoc Praeceptum censetur esse morale, atque ex ipsa Lege naturali descendens, quatenus per id absolute praecipitur, ut homo sepositis temporalibus

Praeceptum
hoc partim
est morale,
partim cae-
remooniale.